

**Opinia do ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską
a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy
na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej
Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 roku
(druk nr 649)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem opiniowanej ustawy jest wyrażenie przez Parlament zgody na dokonanie przez Prezydenta ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 roku (zwanej w dalszej części opinii "Umową").

Umowa określa zasady utrzymania i oznakowania wspólnej granicy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec, której przebieg został potwierdzony w art. 1 Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy, podpisanego w Warszawie dnia 14 listopada 1990 r. (Dz. U. z 1992 r. Nr 14, poz. 54).

Zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy (druk sejmowy 2108) konieczność związania się przedmiotową Umową wynika przede wszystkim z potrzeby uregulowania wyżej wymienionych zagadnień w formie umowy bilateralnej oraz stworzenia podstaw prawnych do współpracy w tej dziedzinie między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec. Jest to wynikiem sytuacji powstałej po zjednoczeniu Niemiec, w dniu 3 października 1990 r., kiedy to niektóre umowy międzypaństwowe zawarte przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Niemiecką Republiką Demokratyczną nie zostały przez Republikę Federalną Niemiec uznane za wiążące w stosunkach dwustronnych. Jedną z takich umów była Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o stosunkach prawnych na wspólnej granicy państwowej oraz współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych, sporządzona w Berlinie dnia 28 października 1969 r. (Dz. U. z 1970 r. Nr 21, poz. 170). Z tego powodu nie były prowadzone wspólne przeglądy

granicy. Ostatni wspólny przegląd przebiegu granicy i stanu jej oznakowania odbył się w 1980 r.

Umowa swym zakresem obejmuje uregulowania prawne dotyczące:

- przebiegu wspólnej granicy państwowej na odcinkach lądowych i wodach granicznych (Umowa nie obejmuje odcinka wspólnej granicy przebiegającej przez morze terytorialne – przebieg granicy na morzu terytorialnym wyznaczony jest wyłącznie na mapie i nie jest oznaczony znakami granicznymi),
- dokumentacji granicznej,
- oznakowania i utrzymania wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych,
- powołania Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej oraz określenia jej zadań i kompetencji,
- przekraczania granicy przez osoby upoważnione do wykonywania zadań określonych w Umowie.

W Umowie uregulowano w szczególności sposób oznakowania wspólnej granicy, zasady sprawowania nadzoru nad elementami znaków granicznych i ich utrzymania, tryb postępowania w razie uszkodzenia, zniszczenia lub zaginięcia znaku granicznego. Umowa określa m.in. zasady współpracy między organami Stron Umowy w zakresie prowadzenia kontroli przebiegu i stanu oznakowania wspólnej granicy, a także obowiązki właścicieli i użytkowników gruntów oraz budowli i urządzeń naziemnych, które znajdują się na granicy lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie, w związku z prowadzonymi na tym terenie pracami (rozdział II). Ponadto zawiera regulacje dotyczące trybu funkcjonowania oraz sposobu sprawowania nadzoru nad oznakowaniem i utrzymaniem wspólnej granicy przez tworzoną Stałą Polsko-Niemiecką Komisję Graniczną (rozdział III).

W ślad za uzasadnieniem do projektu ustawy, podkreślenia wymaga fakt, iż zaistniała konieczność dokonania zmian w pierwotnym tekście Umowy, w celu dostosowania jej postanowień do obowiązującego prawa wspólnotowego (w szczególności do postanowień art. 23 i następnych Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską), w związku z przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej tworzącej wspólny obszar celny, w którym obowiązuje zakaz pobierania ceł w obrocie towarowym. W tym przedmiocie zostało zawarte porozumienie w formie wymiany not między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o zmianie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o oznakowaniu i utrzymaniu wspólnej granicy na odcinkach lądowych i wodach granicznych oraz powołaniu Stałej Polsko-Niemieckiej Komisji Granicznej, podpisanej w Warszawie dnia 16 września 2004 r.

Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy, wolą Stron zawierających porozumienie było to, aby treść Umowy została zmieniona przed przeprowadzeniem procedury ratyfikacyjnej. Znalazło to potwierdzenie w pkt 4 porozumienia, z którego wynika, że zmieniony tekst Umowy zastępuje tekst pierwotny z mocą wsteczną od dnia podpisania Umowy.

Będąca przedmiotem opinii Umowa dotyczy bezpośrednio spraw uregulowanych w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 226, poz.1944, z późn. zm.) oraz zadań i kompetencji przede wszystkim Straży Granicznej wynikających z ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm.).

Przepisy Umowy nie stanowią podstawy do wprowadzania jakichkolwiek zmian w przebiegu granicy państwowej.

Ponieważ Umowa dotyczy praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji i spraw uregulowanych w szczególności w ustawach o ochronie granicy państwowej i o Straży Granicznej, związanie się nią przez Rzeczpospolitą Polską powinno nastąpić w drodze ratyfikacji przez Prezydenta za uprzednią zgodą Parlamentu wyrażoną w ustawie (art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji).

Uzasadnienie do projektu ustawy wskazuje, że Umowa nie powoduje konieczności dokonywania zmian w ustawodawstwie wewnętrznym Rzeczypospolitej Polskiej, a związanie nią nie spowoduje dodatkowych obciążeń finansowych dla budżetu państwa.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 49. posiedzeniu w dniu 11 września 2009 r. w oparciu o przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 2108). Projekt stanowił przedmiot prac sejmowych: Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Komisje nie wprowadziły poprawek do projektu. Sejm uchwalił ustawę w brzmieniu przedłożenia.

III. Uwagi szczególne

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych